ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 70 դրշ. Վեցամսեայ 35 դրշ. Եռամսեայ 20 դրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 90 դրշ. Վեցամսեայ 45 դրշ. Եռամսեայ 25 դրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 25 ֆր. Վեցամսեայ 13 ֆր.:
ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ԶԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N. 7 Cons/ple.

ԾԱՂԻԿ
ԹԵՐԹԱԹԵՐԹ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7
ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է հակիրճ գրուած ըլլայ:
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի տրուիր:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԶ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 512 | "ԾԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ | 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1902 ՇԱԲԱԹ

ՀԱՅ ԿԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

„ԴԵՌ ԱՂՋԻԿ Է"

Ցաւախ այս խօսքն է զոր հայրեր, մանաւանդ մայրեր կը կրկնեն, թէեւ իրենց դիտողութիւն ընողներ ըլլան թէ ժամանակ է որ իրենց աղջկան հիմնական դաստիարակութեամբը զբաղին։ Իրաւ է թէ շատերուն աղջիկները տակաւին տարիքով պզտիկ կը գտնուին, երբ անոնց հիմնական դաստիարակութիւն մը տուելու մասին դիտողութիւններ կ'ըլլան, սակայն միշտ պէտք է մտածել թէ տարիները շուտով կ'անցնին եւ այդ պզտիկ աղջիկները մեծնալով կը կոչուին տանտիկին ըլլալու։

Անէնուն ծանօթ իրողութիւն մըն է որ ամուսինը, ինչ դասակարգի ալ պատկանի, ստիպուած է իր գործին եռեւեռ երթալ, հետեւաբար տան կառավարութեան հոգը ամբողջովին կը ծանրանայ տանտիկնոջ վրայ։ Շատ մը պարագաներու մէջ, ուր ամենափոքուկ խնդիր մը կայ, տանտիկինը ստիպուած է, ինք առանձին որոշում տալու եւ որոշածը գործադրելու, առանց այդ մասին նախապէս իր ամուսնոյն կարծիքը առած ըլլալու։ Աւելորդ է նկարագրել թէ ինչպէս այդ մարդիկը առաւօտուընէ մինչեւ իրիկուն իրենց գործովը զբաղած, տանը մէջ գտնուած ժամերնուն չեն ուզեր ընաւ իրենց հանգստին մէջ խանգարուիլ, եւ թէ ամէնէն աւելի այն տանտիկինը կը յարգուի իր ամուսինէն, որն որ ամէնէն քիչ իր ամուսնոյն կը զգացնէ տան կառավարութիւն կոչուած բեռի մը գոյութիւնը։ Ահա ասոր համար է որ տանտիկնէ մը կը սպասուի խելք, կամքի ոյժ, շրջահայեցութիւն որպէս զի կարող ըլլայ յաջող կերպով իր տան կառավարութիւնը կատարելու եւ ատով իր ընտանեկան յարկին հրեշտակը դառնալու, եւ միեւնոյն ատեն բարերար դաստիարակիչը տղոց։

Երբէք չափազանցութիւն մը չէ, երբ մայրը ամէնէն աւելի կը նկատուի տղոց դաստիարակիչը։ Աշխատութեան բաժանումը կեանքի բոլոր գործունէութիւններուն մէջ նուիրագործուած սկզբունք մըն է, հետեւաբար պէտք է ըլլայ նաեւ ընտանեկան յարկի աշխատութեանց համար նուիրագործուած սկզբունքը։ Այր մարդը շաբաթը վեց օր, օրուան միջոցին ուրեմն դուրս իր գործին պտտելն է, եւ կիներն ալ արդէն տարբեր բան չեն փափաքիր իրենց ամուսիններուն համար։ Հետեւաբար երբ այր մարդը երեկոյին տուն կը վերադառնայ, յոգնած է արդէն իր օրուան աշխատութիւններէն, եւ չունի զգացման ու մանաւանդ մտածման այն թարմութիւնը, թափով իր տղոց դաստիարակութիւնը զբաղիլ կարենալու համար, եւ մայր մը շատ անգութ պիտի ըլլար, եթէ ստիպէր իր ամուսինը, որպէս զի անիկա իր յոգնած հոր պատժոյ թեւը շարժէր տղաքը զգաստացնելու համար։

Ուրեմն անհերքելի ճշմարտութիւն մըն է, որ խիստ շատ ընտանեկան յարկերու բարեբաղդութիւնը կամ զբաղդութիւնը գրեթէ ամբողջովին տանտիկնոջմէն կախում ունի։ Այս սկզբունքը այնքան ուժգին կերպով հաստատուելու վրայ է, որքան մեծ քաղաքներու կեանքի պէտքերը բազմակողմանի կը դառնան եւ ըստ այնմ ալ այր մարդը ամբողջովին կը զբաղուի, ուստի դուրս իր աշխատութիւններով, որով նոյնքան աւելի կը պահանջուի տանտիկնոջ կորովոտ ինքնութիւնը տան կառավարութեան եւ տղոց դաստիարակութեան բոլոր գործերուն մէջ։ Մինչդեռ, օրինակի համար ասկից 50 տարիներ առաջ ընտանիք մը պահելը բաղդատմամբ դիւրին գործ մըն էր մայրաքաղաքիս մէջ, այսօր բազմակողմանի կեանք մը եւ սուր մրցակցութեան մը վրայ հիմնուած տնտեսական գործունէութիւնը դժուարացուցած են այդ բանը այր մարդուն համար, հետեւաբար նոյնքան ալ տանտիկինը պէտք է պատրաստուած ըլլայ, բաւելու համար ընտանեկան յարկին մէջ եղած հոգերուն, ատով թեթեւացում մը պատճառելու համար իր ամուսնոյն։

Ընկերային այն պայմանները, որոնց մէջ կ'ապրինք, ընտանիքի անդամները ոչ թէ հետզհետէ աւելի սերտ կերպով իրարու կը կապեն, այլ ընդհակառակը իրարմէ կը հեռացնեն, որով մեծ ալ է վտանգը ընտանիքի մը անդամներուն միջեւ եղած միջոցը աւելի ընդարձակուելուն։ Երբ մտքերնուս առջեւ բերենք թէ ասկից մէկ քանի տասնեակ տարիներ առաջ տաքսիին ինչպէս միեւնոյն երդիքին տակ, նահապետական կեանքի մը նախատիպարին համաձայն, որդւոց որդի միեւնոյն սեղանին շուրջ կը բոլորուէին, ուր հանին փորձառութիւնը կը վարէր տունը, եւ հարսերուն ձեռներէցութիւնն ալ այնքան մեծ դեր մը չէր կրնար ունենալ, եւ երբ ընտանեկան այս կեանքը բաղդատենք մեր այսօրուան ընտանեկան կեանքին հետ, ուր երէկուան աղջիկը այսօր տանտիկին դարձած, հարկադրուած է ընտանեկան յարկին բոլոր հոգերը իր վրայ առնելու, այնքան յստակ կերպով կ'ըմբռնենք թէ մեծ-քաղաքացիի ներկայ կեանքին մէջ, կարելի եղածին չափ կանուխէն պէտք է սկսիլ աղջկան մը բազմակողմանի դաստիարակութիւնը, եթէ կ'ուզուի որ մեր նոր կազմելիք ընտանեկան յարկերը բարեբաղդութեան բոյներ ըլլան, եթէ կ'ուզենք որ այդ նորակազմ ընտանեկան յարկերուն ներքեւ տանտիկինը ըլլայ ընտանիքի անդամներու հոգերը թեթեւցնող թարմութեան ու ողեւորութեան աղբիւրը, ուրկէ միշտ նորոգ ջերմութիւն մը, նորոգ խաղաղութիւն մը եւ նորոգ ոգեւորութիւն մը հոսի։

Եթէ այսօրուան կին մը կ'ուզէ վերը նշանակուած բոլոր պահանջներուն գոհացում տալ, պէտք է ժամանակին տղէն կարգ մը ծանօթութիւններ համբարած ըլլայ, աղջկնութեան ատենէն եւ պզտիկ տարիքէն դաստիարակութիւն մը ստանայ իր մօրը նախաձեռնութեամբ եւ փորձառութիւններով, եւ յետոյ ընտանեկան այդ դաստիարակութիւնը ամբողջանայ կանոնաւոր դպրոցական դաստիարակութեամբ մը։

Մեր ընտանիքներուն մէջ դժբաղդաբար շատ ծուռ ըմբռնում մը գոյութիւն ունի աղջիկներու թէ ընտանեկան եւ թէ դպրոցական դաստիարակութեանը վրայ։ Աղջկանց ընտանեկան դաստիարակութեան մասին, ընդհանրապէս ծնողաց կողմէ կ'ուզուի թէ դեռ շատ կանուխ է սկսելու համար դայն, եւ այսպէս օրերը կ'անցնին. գալով դպրոցական դաստիարակութեան, անոր մասին ալ շատ սխալ ըմբռնում մը կը տիրէ մեր մէջ։ Նախ աղջկանց բարձրագոյն նախակրթութիւն մը գրեթէ չունինք, իսկ տրուած տարրական կրթութիւնը շատ անբաւականայարմար է։ Տարրական կրթութեան ալ այնքան նպատակայարմար չըլլալուն գլխաւոր պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ մասնաւորաբար ծնողքներու վրայ, որոնք փոխանակ փափաքելու որ իրենց աղջիկները դպրոցներու մէջ իրենց ապագայ տանտիկնութեան համար կարեւոր բաներ սորվին, յաւակնութիւններ ունին տեսնելու որ իրենց աղջիկները օտար լեզուներ խօսին, դաշնակ զարնեն, պարեն, ճաշակաւոր արդուզարդ ընեն։ Եւ անգամ մը որ աղջիկները իրենց վրայ դպրոցական դաստիարակութեան այս առաքինութիւնները կը միացնեն, թէ՛ հայրերը եւ թէ մայրերը բոլորովին գոհ են անոնցմէ։

Եւ սակայն կենսականն է որ մոռցուած է այս ամէնուն մէջ եւ ուրուն վրայ պիտի խօսիմ երկրորդ յօդուածով մը։

Մ. ՇԱՄՏԱՆՃԵԱՆ

ԱՆՎԵՐՍԻ ՔԷՐՄԷՍԸ

KERMESSE

(Շարունակութիւն երեկի թիւին)

Ցանկարծ խաւարտէ խախուտ պատուանդանը կը փլի։ Աղջիկը վայրկեան մը կը կախուի իր գօտիէն, գերանին վրայ, որ պատուանդանը կը բռնէր եւ խասխաւուռ եղած, ինք իր վրայ դառնալէն ետքը խարոյկին վրայ վար կ'իյնայ։ Կռապաշտական հին դարերը յիշեցնող այդ հանդէսներուն իրը վերջաբան, այդ տեսարանը զերազանցապէս հեթանոսական կուռ գայ ըլլալ։ Հրէշէ զօրքեր, սանդուխներու միջոցով, վեր կ'ելլան եւ հնոցին մէջէն կը գրկեն ու ասդին կ'առնեն հէք աղջկան մարմինը։ Թափօրը միշտ կը քալէ սակայն, նուագարանները կը զարնեն, բայց Զէուսին charը կը մնայ հոն ուր որ էր։ Միւս աղջիկները, գէշ աղէկ, վիրաւորուած ու այրուցքոտ, կ'աղատին մահուընէ, իսկ իրենց պետը, իրենց մեծաւորը, իրենց սուրբը զոր «բարձեալ տանէին», կը դատապարտուի բժիշկներէն եւ գիշերը իսկ պիտի չկրնայ հանել։ Իր քաշած չարչարանքները ահռելի են ու անպատմելի։ Եւ հետեւեալ օրը լրագիրին մէջը կարդացուած համառօտ տեղեկագրութիւնը անդիտակցաբար, այնքան դառնօրէն սրտաճմլիկ ու ահաւորապէս իրական է որ, ոչ մէկ իրապաշտ գրիչ պիտի կրնար հաւասարիլ անոր, որչափ ալ որ մեծ տաղանդով մը ու երեւակայութիւնով մը օժտուած ըլլար։ Ատոր համար նախամեծար կը համարիմ դադրիլ չարունակելէ, եւ փակագիծ մը բանալով, հետեւեալ օրուան օրագիրէն քաղել հետեւեալ տողերը։

ԱՀՌԵԼԻ ՏՌԱՄՄԸ

«Երէկ գիշեր լուսեղէն թափօրին անցքը կատարուեցաւ զարհուրելի դժբաղդութիւնով մը որ ամբողջ քաղաքը սրտակեղեք յուզումի մը մատնեց։ Թափօրը նոր ճամբայ ելած էր։ Թանէօռ փողոցէն անցնելով Սէնթ-Բատէրին փողոցէն դուրս ելլալու վրայ էր, դժուարաւ ճամբայ բանալով, ամբոխին մէջէն որ իսկապէս անհուն էր։ Ցանկարծ հանդիսատեսներու կարգերուն մէջէն, վիթխարի վայնասուն մըն է փրթաւ։ «Լէյօրօյ» ընկերութեան սայլը որով կ'աւարտէր թափօրը, բոցերու մէջ կայրէր։

«Սայլը հրաշալի էր եւ գնահատիչ մասնախումբը իրաւամբ անոր յատկացուցած էր առաջին մրցանակը։ Զիւնի եւ ձմեռուան նմանութիւն մը կը ներկայացնէր ան եւ պարզապէս զմայլելի էր, թէ՛ իր կազմակերպութիւն, թէ՛ իր ընդհանուր երեւոյթ եւ թէ իր լուսավառութիւն։ Ինքնօրեղաւ որ բռնկեցաւ։ Չի գիտցուիր, բայց որովհետեւ հէլիքարական լոյսով լուսաւորուած էր, հաւանօրէն հոսանք մը առաջ եկած ըլլալու է այն կերպասներուն մէջ որոնցմով զարդարուած էր կառքը։

«Նախ կրակի նրբին թել մը նշմարուեցաւ որ սայլին ներքին մասին մէջ կը սողսկէր, եւ յետոյ, յանկարծ բոցերը պսակեցին, շատ աւելի քիչ ատենի մէջ, քան որքան պէտք է ասողերէն մէկը գրելու համար։ Ու բարձրացան անոնք որոտալէն եւ ամբողջ շէնքը հրդեհուած անհուն խարոյկի մը վերածելով։ Աննկարագրելի վախ մը տարսափով համակեց ժողովուրդը։ Կիներ մարեցան, գետինը ինկան ու կոխկրտուեցան, ուրիշներ սուր գոչեր արձակելով եւ այդպէսով ընդհանուր խառնափոթութիւնը աւելցնելով ամէն կողմէն խոյս կուտային։ Սայլին վրայ կը գտնուէին քանի մը աղջիկներ ու կիներ, հիանալի բայց շատ թեթեւ արդուզարդերով։ Բոցերը տեսնելուն պէս քանի մը անձնուէր անձեր օգնութեան վազեցին խեղճ այդ կիներուն եւ ուրիշներ վազեցին լուր տալ հրշէջ ղօրքերուն, որոնք քիչ հեռուէն կը հեւեւէին, իրը նախազգուշութիւն որ եւ է արկածի։ Այդ պարագային շնորհալի է որ անմիջապէս հասան արկածեալ սայլին քով։ Բայց արդէն ամանդուխներ ղրուած էին սայլին վրայ եւ աղատարարներ կը փրցնէին աղաքը ու կիները բոցերուն մէջէն եւ կը նետէին հանդիսատեսներուն գիրկը։

«Ամէնքն ալ աղատեցան, բայց ի խեղճ պզտիկ տասնեօթը տարու աղջիկ մը, Մարի Ս'Հէրընս, որ կաչի գօտիով մը կապուած էր գագաթը, եօթը ութը մէտր բարձրութեան մը վրայ։ Դժբաղդ աղջիկը շատ աչխատեցաւ ինքզինքը աղատելու, զինքը պրկող այդ կաչկանդներէն, բայց չը կրցաւ։ Ակնթարթի մը մէջ բոցերը լափած էին իր զգեստները, եւ հիմայ ողջ ողջ իր մսերը կը կրծէին։ Սոսկալի էր տեսարանը։ Կարծես խարոյկի դատապարտուած կին մըն էր որ կ'այրէր։

«Զոհը անանկ մանչիններ կ'արձակէր, որոնք սոսկումէն կը սառէցնէին հազարաւոր հանդիսատեսները, որոնք անկարող՝ տոմսը կը դիտէին։ Ցանկարծ սայլը խորտակեցաւ, փլաւ։ Թչուառ աղջկան կիսոլին խանձած մարմինը, օդին մէջ, դարձաւ ինքիր վրայ եւ աներեւութացաւ հնոցին մէջ, ուրկէ դուրս քաշեցին զինքը ջրհանկիրները։

«Խեղճ տղեկը փոխադրուեցաւ մօտակայ տուն մը ուր տասնի չափ բժիշկներ խնամեցին զինքը։ Մարմինը մարգկային ձեւէ դուրս ելած է։ Աչքը, ինչպէս նաեւ շրթունքը անհետ եղած են։ Քիմքը ամբողջովին այրած է, մինչդեռ լեզուն անաղարտ մնացած է։ Ձեռքերը կըծկուած, կարկամած են։ Փորը, փորին վարի մասը, դիստերը, սրունքները եւ ոտքերը խանձած են։ Սրունքները ա՛լ չեն գոցուիր կոր։ Միսերը կտոր կտոր կը փրթին կոր եւ մարմարի պէս կարծրցեր են։

«Իրեն ամէն տեսակ խնամք շռայլուած պահուն ինք ցաւէն կը մռնչէր։ Տեսարանը անդիմադրելի էր։ Այն վայրկենին՝ ուր պատգարակին մէջ դրին զինքը հիւանդանոց փոխադրելու համար, սա բառերը արտասանեց. «Կը բաւէ որ դէմքս չաւրուի»

«Հիւանդանոցին մէջ չորս սանթիկրամ մորֆին ներարկեցին իրեն, անհնարին տառապանքները թեթեւցընելու համար։ Իր պօռալներուն ձայնը չէնքին բակէն կ'լսուէր։

«—Շատ կը ցաւի՞ կոր, զաւակս, հարցուց բժիշկը։

«—Օ՜հ, այո՛, տիար բժիշկ, պատասխանեց։

«Այն ատեն բժիշկները հրաժայեցին լոգանք մը ընել տալ։

«—Ոչ շատ տաք, տիար բժիշկ, կ'աղաչէր, շատ կը ցաւի կոր։

«Անկողնին սաւանով կամաց մը վերցուցին զինքը եւ նոյն զգուշութիւնով իջեցուցին դաղջ ջուրին մէջ։

«Եւ որովհետեւ մինչեւ այդ պահուն տակաւին ոչ ոք գիտէր իր անունը, հարցուցին թէ ինչ կը կոչուէր։

«—Անունս Մարի է, պատասխանեց, բայց ընտանիքիս անունը չեմ ըսեր, որովհետեւ չեմ ուզեր որ մայրս իմանայ հիւանդանոցը ըլլալս։ Չի կրնար գալ։

«Այդ մէջոցին ժողովրդապետը ներս մտաւ եւ հարցուց բժիշկներուն թէ պէ՞տք էր վերջին օծումը տալ զոհին։ Խեղճ տղեկը իմացած էր հարցումը, ինչպէս նաեւ բժիշկներուն հաստատական պատասխանը։

«—Լսել է իրա՞ւ է որ պիտի մեռնիմ, տիար բժիշկ, հարցուց ցաւագին դողդղանքի մը մէջ պրկուած։

«Մխիթարեցին զինքը, բայց մանաւանդ չանցին հանդարտեցնել զինքը։ Ապահովցուցին զինքը որ շատ ծանր չէր իր վիճակը, թէ դէմքը պիտի չաւրուէր եւ թէ քանի մը օրէն պիտի աղէկնար։ Կէս ժամ վերջը հանեցին զինքը լոգարանէն եւ պառկեցուցին։

«Իր ծնողքին, զոր ոստիկանութիւնը վերջապէս գտած էր, իմացուցին աղէտքը։ Մայրը հիւանդանոց վազեց։ Տեսարանը աղեկտուր եղաւ։ Խեղճ մայրը մարեցաւ։ Խենթեցածի պէս է։ Զաւակը գիշերը պիտի չհանէ։ Վայրկեանէ վայրկեան մանուան կ'ըսպասուի,

«Վերջին լուր։—Մարի Ս'Հէրընս, այս առտու ժամը 4ին, տասնաւոր ցաւերու մէջ, աւանդեց հոգին։ Անմիջապէս ծնողքին լուր տրուեցաւ։ Հայրը որ սրճարանի մը մէջ կարտոն է, չատուշ իմացաւ եւ առտուն ժամը 1ին միայն հիւանդանոց հասաւ։ Երբ աղջիկը տեսաւ, անկողնին մօտ, նուաղած գտնուելը ինկաւ։ Ժամ մը ամբողջ երկու բժիշկներ աշխատեցան խելքը գլուխը բերելու համար։ Վերջին իր տունը տարին զայն։ Բառին բուլանդակ նշանակութիւնովը ցաւէն խենթ կտրած է եւ միշտ իր սիրական «Մարին»ը կը պահանջէ։ Խուռն բազմութիւն մը ժողվուած է դրանը առջեւ եւ իր աղաղակները մինչեւ փողոցէն կը լսուին։

«Բուռն կերպով խնդիրի առարկայ եղած է արկածին պատճառը եւ հաղարուսէկ զրոյցներ կը շրջին։ Հիմա ալ կ'ըսեն թէ ելեքտրական թելէն տարբեր տեղ մը պէտք է փնտռել դայն։ Սայլը ոստիկանութեան տրամադրութեան տակ է եւ քննութիւն մը ամէն բան պիտի պարզէ։»

Երկու օր վերջը միեւնոյն ավընիւն միեւնոյն խուռն բազմութիւնով լեցուած է, բայց աւելի հանդարտ, անխօս ու զգածուած։ Բոլոր լապտերները կը վառին նորէն, բայց սեւ շղարշներու մէջ առնուած, ինչու որ ցորեկ է արդէն եւ արեւը ծածկուած է ամպերու միօրինակ գորշ ծածկոյթի մը ետին, ուրկէ բարակ, փոշիի պէս անձրեւ մը կը մաղուի։ Նորէն թափօր մըն է որ կ'անցնի, նոյնքան մեծաշուք, անհուն, անվերջ թափօր մը, միշտ առջեւէն նուագածուներու բազմաթիւ խումբերով, որոնք այս անգամ մահուան քայլերգը կը հնչեցընեն միայն։ Բոլոր ընկերութիւնները հոն են նորէն, կ'ընկերանան թափօրին, բայց ամէնքն ալ հանած իրենց գունագեղ համազգեստները, եւ սգաւորի սեւ համազգեստը հագած են։ Գլուխնին լուսավառ բարձրագիր լապտերներուն տեղ, սեւ մետաքսէ փայլոտ բարձրագիր գլխարկներ, գլխաւոր մարմիններու վրայ։ Միեւնոյն ոսկեհուռ գրօշակները՝ սեւ լաթերու մէջ փաթթուած, գոցուած, ամփոփուած ու գլխիվայր հակած։ Թափօրը միեւնոյն դանդաղութեամբ կը շարժի նորէն։ Նորէն կառքին մէջը, մէջտեղն է բարձրաւանդակի մը վրայ հէք աղջկան մարմինը, բայց այս անգամ սեփսեւ է կառքը, փոխանակ ճեմ ճերմակի, երկաթէ ու փայտէ, փոխանակ լաթի ու խաւարտի, եւ հրկիզուելու վախը չունի ա՛լ։ Ալ ապահով կը տանի զինքը իր հացէին։ Նորէն բազմաթիւ լապտերներ կան կառքին վրան, չորս գին։ Բայց դագաղին վրայ լացող նայուածքներ են անոնք հիմա փոխանակ առջի գիշերուան զուարթ ու կեղծիքոտ լոյսերուն, որոնք իրենց ժպտին տակ կը պահէին մահուան աւերքը ու սոսկումը։

Կառքին անմիջապէս ետեւէն կ'երթայ այս անգամ հայրը,—բացակայ՝ առջի թափօրին,—սեւազգեստ, գլխաբաց, գլխահակ, արցունքոտ։ Պաշտօնական անձեր ու մարմիններ կը հետեւին իրեն՝ քաղաքին կողմէն։ Կառքերու, սգաւորներու, յուղարկաւորներու անհուն շարք մը կ'երկարաձգուի։ Քաղաքը համօրէն սգաւոր է։ Արցունքները կը ժայթքին, գլխարկները կը բարձրանան, թաշկինակները կը թրջին։ Քահանային աղօթքները կը խղդուին կառքի անիւներու կճրթուկներուն, յուղարկաւորներու հեկեկանքներուն ու մահուան քայլերգին արձագանգներուն տակ։

ՀՕՆ ԹՈՄՄԻ

ՎԵՐՋ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

Ո՞ՐԸ

Ասկէ առաջ «Օրուան Խօսքեր»ով մը Պանտրմայի եկեղեցապատկան կալուածներուն հրոյ ճարակ ըլլալուն միակ պատճառը նկատած էինք տեղւոյն առաջն. փոխանորդ Տ. Պետրոս քահանան, որ Պալըքէսերի Գաւառակն ժողովէն վաւերացեալ եւ հիմա պաշտօնի վրայ եղող Թաղ. Խորհուրդին հետ քէն պահած է, անոր՝ իրմէ ինչ ինչ հաշիւներ պահանջած ըլլալուն համար։

Նպատակս նորէն կրկնել չէ, քանի որ ամէն կերպով յայտնի է այդ պարագան, մեզի համար։

Այս անգամ սակայն Տնտեսական Խորհուրդը իր վերջին նիստով «ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարքին, ուշադրութեան առաւ Պանտրմայի Թաղ. Խորհուրդէն, եւ Առաջն. փոխանորդ Պետրոս քէնէն եկած դրերը ի մասին տեղւոյն եկեղեցական հրկիզեալ կալուածներուն, եւ այս մասին հարկ եղած քննութիւնները կատարելով դատապարտելի գտաւ Թաղ. Խորհուրդը իր անփոյթութեան համար։»

Տնտեսական Խորհրդոյ այս որոշումին մէջ երկու կէտեր կան նկատողութեան առնուելիք։ Նախ թէ՝ ո՛ր Թաղ. Խորհուրդին գիրերը ուշադրութեան առնուած են։

Հրաժարեալ Թաղ. Խորհուրդին, որուն ատենապետը Գալիս կը գտնուէր անցեալ շաբթու, թէ Տ. Պետրոս հոր ներկայացուցած Թաղ. Խորհուրդին, որ հակառակ արդէն Ս. Պատրիարքին կոնդակով վաւերացուած ըլլալուն, գրեթէ ամբողջութեամբ հրաժարած է, թէ ներկայ Թաղ. Խորհուրդին, որ պաշտօնի վրայ է եւ որ խղճմտօրէն գործի սկսած՝ իր պաշտօնին բոլոր պահանջները կը գործադրէ։ Տնտեսական Խորհրդոյ լրաբերներուն հաղորդած այս որոշումէն այնքան յայտնի չերեւար այդ դրին ո՛ր Թաղ. Խորհուրդին ըլլալը, թէեւ, մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն մենք ամէն հաւանականութիւն ունինք կարծելու թէ անոնք,—այժմու Թաղ. Խորհուրդին կը պատկանին։ Առաջինը՝ այս է։

Երկրորդ՝ «Տնտեսական Խորհուրդը հարկ եղած քննութիւնները կատարելով դատապարտելի գտած է Թաղ. Խորհուրդը, իր անփորձութեան համար»։

Հոս ալ կը ստիպուինք հարցնելու թէ՝ ո՞ր Թաղ. խորհուրդն է որ կը դատապարտուի, հրաժարեա՞լը, Տէր Հօր կողմէ ընտրուա՞ծը թէ Պալըքէսերի Թաղ. Ժողովէն վաւերացեալը որ գործի վրայ է հիմայ։

Երկրորդ պարագան նորէն անանկ մտածել կուտայ մեզի թէ, ներկայ Թաղ. Խորհուրդն է որ կը դատապարտուի, առնելով նաեւ «անփորձ» մակդիրը. մակդիր մը՝ որ բացայայտօրէն կ'ապացուցանէ ինքնին թէ խնդիրը արդի խորհուրդին վրայ է եւ ա՛ն է դատապարտուողը։

Եթէ չենք սխալիր մեր այս մտածումին մէջ, պէտք է ըսել թէ մենք ո՛ւ է դատապարտելի կէտ չենք տեսներ ներկայ Թաղ. Խորհուրդին վրայ, նկատելով որ ան չէր կրնար գիտնալ թէ ե՞րբ կը լրանայ ապահովագրութեան պայմանագիրը։ Այդ կէտը հրաժարելը կրնար գիտցած ըլլալ եւ հետեւաբար հրաժարեա՛լ Թաղ. խորհուրդն է յանցաւորը եւ դատապարտելին, իր անփորձ ու անփոյթ մանաւանդ, ներկայ Թաղ. խորհուրդին ալ հաշիւ չտալուն համար։ Առանց ասոր ներկան ինչպէս գիտնար պայմանագրին լրացած ըլլալը կամ ո՛չ։

Քահանան ալ իր կարդին յանցաւոր է ըստ մեզ, անոր համար որ, ապահովագրական ընկերութեան ներկայացուցիչին առաջարկները չէ ներկայացուցած ներկայ Թաղ. Խորհուրդին, որուն հետ քէն պահած էր ինչ ինչ անտեղի մտածումներով։

Հետեւաբար այս պարագաները ուշադրութեան առնելով մեզ կը մնայ եզրակացնել եւ յայտարարել թէ Տըն-

տեսական Խորհուրդը կա՛մ պէտք է. ղածին պէս չէ քննած խնդիրը կամ, եթէ պէտք եղածին պէս քննած է, իր տուած որոշումը պէտք եղածին պէս չէ հաղորդած լրագրիներուն։

Զեռնածութիւն մը կայ անպատճառ ատոր մէջ։

Եթէ Տնտեսական Խորհուրդը պէտք եղածին պէս քննած ըլլար խնդիրը, եւ եթէ քարտուղարն ալ հաճէր որոշումը պէտք եղածին պէս հաղորդել թերթերուն, սակայն պէտք էր զըրուիլ։—

Տնտեսական Խորհուրդը ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարք Հօր, ուշադրութեան առաւ Պանտըրմայի՝ Պայրքեսիրի Գաւառական Ժողովին վաւերացեալ եւ պաշտօնի վրայ եղող Թաղ. Խորհուրդէն եւ առաջն. փոխանորդ Պետրոս քահանայէն եկած դրերը՝ ի մասին տեղւոյն եկեղեցապատկան հրկիզեալ կալուածներուն, եւ այս մասին հարկ եղած քննութիւնները կատարելով դատապարտելի գտաւ նախ՝ Գանանան եւ յետոյ ներկայ Թաղ. Խորհուրդին հաշիւ չտուող նախկին Թաղ. Խորհուրդը՝ իր անփորձութեան համար, միակ պատասխանատու ճանչնալով զանոնք, եւ որոշեց յայտագրել կարեւորը Ս. Պատրիարք Հօր, հարկ եղածը տնօրինելու համար։—

Ա՛յս պէտք էր ըլլար Պանտրմայի եկեղեցապատկան կալուածներու այրելուն խնդրին առթիւ Տնտես. Խորհրդոյ տուած որոշումը։

ՍՈՒՐԷՆ ՍԻՐԱՔ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՇԱՔԱՐԻ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐ ՄԸ

Բեթերսպուրկի թերթերէն մէկը հետեւեալը կը հրատարակէ. — «1902 յուլիս 8ին ռուսական կառավարութիւնը, մարտ 18ին Պրիւսէլի մէջ գումարուած շաքարի համաժողովին տուած որոշման մասին, ծանուցագիր մը ուղղեց բոլոր այն կառավարութեանց՝ որոնք ստորագրած էին համաժողովին բրդոգրոլը, ծանուցագիր մը՝ որուն մինչեւ հիմա Անգլիան միայն պատասխանած է։ Այս պատասխանագրին մէջ, որ յուլիս 30 թուականը կը կրէ, անգլիական կառավարութիւնը իր ցաւը կը յայտնէր որ Ռուսիա չէ մասնակցած Պրիւսէլի համաժողովին եւ կը յուսար որ պիտի կրնայ տակաւին ընդունիլ պայմանագրութիւնը։ Եթէ, կը շարունակէ այդ պատասխան-ծանուցագիրը, այդ ընդունումը տեղի չունենայ, Անգլիա Պրիւսէլի պայմանագրութեան 7րդ յօդուածին տրամադրութեան ուժով, կը յայտարարէր այն ատեն թէ՝ միջազգային յանձնաժողով մը պէտք էր որ կազմուէր, որուն պարտականութիւնը պիտի ըլլար, բացի ուրիշ գործերէ, պատճառորել թէ պայմանագրութեան չմասնակցող պետութեանց մէջ բռիմները գոյութիւն պիտի ունենային։ Այն պարագային, ուր յիշեալ յանձնաժողովը, բնականաբար կազմուելէ ետքը, հաստատէր թէ շաքարի բռիմներ կային Ռուսիոյ մէջ, Անգլիա արգելիչ մաքսատուրքեր պիտի դնէր շաքարին վրայ։ Այսօրինակ միջոց մը բացարձակապէս համաձայն պիտի ըլլար 1859ին կնքուած անգլիա-ռուսական առեւտրական պայմանագրին։

Ռուսական կառավարութիւնը պատասխանեց այս ծանուցագրին՝ ուրիշ բաւական երկար ծանուցագրով մը, 1902 սեպտ.ին։ Ռուսական ծանուցագիրը կը սկսի ծանրանալով սա կէտին վրայ թէ՝ Ռուսիա պարտի առեւտրական դաշնագիրներու տրուած հարուած մը նկատել Անգլիոյ կողմէ իր շաքարին վրայ դրուած այդ հատուցման մաքսատուրքերը, եւ ծանուցագիրը կը ջանայ հաստատել այս կէտը՝ առեւտրական պայմանագրութեան 2րդ յօդուածը մէջ բերելով եւ տարբեր նկատումներ պարզելով։ Իրարու հետ պայմանագրուած երկու երկիրներ իրաւունք ունին իրենց ուղած կերպովը գործելու, երբ խնդիրը ներքին միջոցներ ձեռք առնելու վրայ է, որոնք նպատակ ունին իրենց ճարտարարուեստներուն եւ յառաջդիմութեանց զարգացման նպաստել։ Ռուսիոյ համար, իր շաքարին արտածումը՝ այն երկիրներուն մէջ՝ որոնք կ'ուզեն ի գործ դնել Պրիւսէլի պայմանագրութիւնը, գլխաւոր կէտը չէ, որովհետեւ իր արտածումը շատ տկար է այդ երկիրներուն մէջ։ Բայց Ռուսիա՝ առեւտրական դաշնագրի մը արըրուած հարուածին մէջ, ամենէն վտանգաւոր նախաքայլերէն մէկը կը նըշմարէ բարեկամ երկիրներու փոխադարձ միջազգային յարաբերութեանց կանոնաւոր զարգացման համար։» Իբր եզրակացութիւն, ծանուցագիրը կը յայտնէ թէ եթէ անգլիական կառավարութիւնը փափաքի ընդհանուր խնդիրը իրաւարարական ատեանի մը ենթարկել, կամ Լա Հէյի իրաւարարական մնայուն ատեանին յանձնել, Ռուսիա չպիտի ընդդիմանայ բնաւ որ խնդիրը որոշուի վերջնապէս, ո՛չ միայն շաքարի վերաբերող խնդիրը, այլ այն խնդիրը նաեւ որ միւս բոլոր արտադրութեանց եւ ապրանքներու կը վերաբերի։»

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱԽԱԽՈՒՄԸ

Քէօլնիշէ Զայթունկ կէս պաշտօնական թերթը հետեւեալը կը գրէ. «Ցայտնի չէ տակաւին թէ ի՞նչ կերպով պիտի շարժի գերման նաւախումբը, որ հրաման ստացաւ Վենեզուէլա երթալու. որովհետեւ Գերմանիան միակ պետութիւնը չէ որ Վենեզուէլական խնդրոյն մէջ մաս ունի։ Եւ սակայն Գերմանիա հաստատապէս որոշած է պնդել ուժգնութեամբ իր՝ Վենեզուէլայի մէջ ճընշուած հպատակներուն պահանջքներուն վրայ։ Համաձայնութիւնը կատարեալ է Միացեալ Նահանգներու կառավարութեան եւ Գերմանիոյ միջեւ, որ այս պահուս ծանուցագիր մը ներկայացուցած է Վենեզուէլայի։ Նախագահ Բասթրո աղէկ պիտի ընէ աւելի երկար ատեն սպասցնել չտալով։» Վենեզուէլական Ջուրերու մէջ գտնուող գերմանական նաւախումբին հրամանատարը՝ Շէյտէր, Վիլէմսթատի մէջ նոր հրամաններ ստացած է Պերլինէն, որոնց համեմատ, իր Ջուրերուն մէջ գտնուող միւս գերման մարտանաւերուն հրամայած է միանալ նաւախումբին, ինչ որ կը նշանակէ թէ իր տրամադրութեան տակ վեց շոգենաւեր ունի ներկայիս։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Վ.ԱՏՕՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բեքինէն կը հեռագրեն նոյ. 27 թուով թէ՝ մեծ մահոզութիւն մը կը տիրէ տեղւոյն մէջ, դրամախուսութեան առթած մեծասին պատճառով։ Բրոթոքոլը ստորագրուելէն ի վեր, բաներուն արժէքը հարիւրին քսանչուառդ է, այսինքն՝ չուրջ 3 շիլինի (3 ֆր. 75)ի արժէքի մը իջած է։ Վախնալու տեղի չկայ բնաւ թէ՝ Զինաստան չյարգէ իր խոստումները։ Բայց ինչ որ կայ վհատեցուցիչ ներկայ խառնութեան մէջ, սա է թէ ո՛չ մէկ արդիւնաւոր ջանք կատարուած է մինչեւ հիմա, երկրին ո՛չ մէկ կողմը, դանձային բարենորոգումներ մտցնելու։ Միւս կողմէ, կարծելու տեղի կայ թէ զեղծումները վերջին ատեններուս աւելի՛ եւս շեշտուած են։ Բէքինի մաքսատունը, իշխան Սուի ուղղմամբ վարչութեան ներքեւ գրտնուած ատեն, տարեկան 700,000 թաէլի դուռ հասոյթ կը բերէր կառավարութեան, մինչդեռ անկից առաջ 150,000 թաէլի եղած է։ Երբ այս հաշիւը ստուգուեցաւ, ուրիշ պաշտօնատեղիի մը գլուխը անցուեցաւ իշխան Սու. իշխան Շինկ, որ անոր յաջորդեց, հին մէթոտը վերսկսաւ եւ շահադիտութիւնը առաւել քան երբեք յոռեգոյն է։ Յառաջիկայ յունուարին, Զինաստան պօքսերներու վնասատրութիւնը պիտի հատուցանէ։ Այդ վճարումը 12,900,000 թաէլ է ընդ ամենը որուն 9,829,000 թաէլը՝ տոկոսներու եւ ամօրթիսըմանի դրամագլուխներու համար, 3 միլիոն թաէլ, իբր այն գումարը՝ զոր Զինաստան հաւանեցաւ վճարել տարուէ տարի, ի հաշիւ անցեալ տարւոյն վճարման յետնեալ մասին, եւ 180,000 թաէլ՝ իբր վերջին վեց ամիսներուն տոկոսը՝ յետնեալ պարտքերուն վրայ։ 110,000 թաէլի գումար մը առ նուազն՝ որ կը գըտնուի դրամատէրներու յանձնաժողովին քով։ Թաէլը 3 շիլինի իջած է, 2 շիլին 4 բէնսի եւ կը շարունակէ տակաւին իյնալ։ Թաէլի ներկայ արժէքովը, Զինաստան 3,500,000 թաէլի յաւելուածական գումար մը կը կորսընցնէ։

★ Շանկայէն կը հեռագրեն նոյ. 28 թուով թէ՝ անգլիական զօրագունդերը հրաման ստացած են մեկնիլ Շանկայէն։ Դեկտ. 20ին պիտի մեկնին։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ Վ.ԱՐՔՈՒԹԻՒՆԸ

Նիւ Եորքի առեւտրական սենեակի ելմտական յանձնաժողովը մասնաւոր գումարում մը ունեցած է նոյեմ. 28ին, եւ որոշած է տեղեկագիր մը պատրաստել՝ որ Միացեալ Նահանգներու դրամական դրութեան մէջ բարենորոգում մը անհրաժեշտ պիտի նկատէ։ Այս շարժումը անով կարեւորութիւն կը ստանայ որ յանձնաժողովը կազմուած է Պ.Պ. Սիմէն Կէյճ եւ Ֆէրչիլտի պէս մարդոցմէ, որոնք նախկին ելմտական նախարարներ եղած են, Պ. Օկիւսթ Պէլմընթ՝ Նիւ-Եորքի Պ. Ռօչիլտի ներկայացուցիչը, եւ ուրիշ հանրածանօթ ամերիկացի ելմտագէտներէ։ Կարծելու շատ զօրաւոր պատճառներ կան թէ՝ յանձնաժողովին տեղեկագիրը այն տեսակ տպաւորութիւն մը առաջ պիտի բերէ որ երեսփոխանական ժողովը պէտք պիտի տեսնէ զբաղիլ անով եւ քիչ ատենէն վարկի վրայ հիմնուած ելմտական դրութիւն մը պիտի հաստատուի։

ՄԻՋՈՎԿԻԱՆԵԱՆ ՋՐԱՆՑՔԸ

Նիւ-Եորքի մէջ հրատարակուող Նիւ-Եորք Թայմզ եւ Թրիպիւն թերթերը մեկնութիւններ կուտան Բոլոմպիոյ՝ Միացեալ-Նահանգներու հետ Բանամայի ջրանցքին մասին բանակցելու համար տուած մերժումին։ Թրիպիւն կ'ըսէ, երկու կարելի լուծումներ կան խնդրին համար. «Կամ ա՛յն է որ Բոլոմպիա պարտի ընդունիլ Միացեալ-Նահանգներու արդարացի եւ տրամաբանական առաջարկութիւնները,— առաջարկութիւններ զորս ան, այս վերջին ատեններուս մէջ, շատ կը փափաքէր ընդունելու — եւ կամ պէտք է ձգել բոլորովին Բանամայի ճամբան՝ եւ Նիքարակուայի Ջրանցքը շինել։ Ամէն պարագայի մէջ, 1846ի դաշնագրին համեմատ, մի՛ միայն Միացեալ-Նահանգներուն կը վերաբերէր Ջրանցքին չեզոքութիւնը երաշխաւորել։ Միացեալ-Նահանգներու քաղաքականութիւնը կը կայանայ ամերիկեան ջրանցք մը շինելուն մէջ, որ ենթարկուի ամերիկեան վարչութեան։ Բոլոմպիային կ'ինայ ճշդել թէ՝ այդ ջրանցքը Բանամայի՞ ջրանցք մը պէտք է ըլլայ թէ՝ Նիքարակուայի ջրանցք մը։» Իր կարգին, Նիւ-Եորք Թայմզ ալ դիտել կուտայ թէ՝ Բոլոմպիան կրնայ ետ կենալ Բանամայի ճամբան ուրիշի ծախելու մտածումէն։ «Միակ յաճախորդ մը կրնայ ունենալ ան, — Միացեալ Նահանգները»։ Թերթը խորհուրդ կուտայ Ուաշինկթընի կառավարութեան՝ ծանուցանել Բոլոմպիոյ թէ՝ որոշուած թուականէ մը ետքը Միացեալ-Նահանգները պիտի ձգեն Բանամայի Ջրանցքին ծրագիրը եւ պիտի զբաղին Նիքարակուայի Ջրանցքով։ Այս երկու կարեւոր թերթերուն յայտարարութիւնները Ճինկոիզմի ո՛չ մէկ նշան կը ցուցնեն, ինչպէս ցուցուց վերերս Սրն, որ կ'առաջարկէր անխորհրդաբար կ'առավարութեան՝ Բանամայի պարանոցը զրաւել, Ջրանցքը շինելու համար, հակառակ Բոլոմպիոյ, եթէ այս վերջինը շարունակէ համաձայնութեան չգալ։ Բռնադատութեան քաղաքականութիւն մը ընդունելի չպիտի ըլլար Միացեալ-Նահանգներուն կողմէ։ Այս պահուս տակաւ առ տակաւ հանրային կարծիքին մէջ յարում մը կը տեսնուի Նիքարակուայի Ջրանցքին մասին, յարում՝ որ աւելի մեծ համեմատութիւններ պիտի ստանայ, եթէ համաձայնութիւնը յապաղի տակաւին Բոլոմպիոյ հետ։ Կը սպասուի որ նախագահ Ռուզվէլտ կարեւոր յայտարարութիւններ ընէ Ջրանցքին մասին՝ իր մօտակայ նախագահական պատգամագրին մէջ։

ՔՐՈՆԻԿ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ

ԱՆՑՍՕՐԻԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը այսօր գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։

Ս. Պատրիարքը տեղեկութիւն տուաւ Ժողովին թէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան վերաբերեալ արքունական պէրաթը չնորհուելու համար մատուցուած թագրիրը նախարարաց խորհուրդին մէջ նկատողութեան առնուելէ վերջ ներկայացուած է յոտս Կայսերական Գահոյին, որով քիչ օրէն կը սպասուի վերոյիշեալ Արքունական պերաթին չնորհումը։

Բ. Դուռնէն 10,000 ղրշ.ի տոմսակ ղրկուած էր Պատրիարքարան, անոնց արդիւնքը Աֆիոն Գարահիսարի հրկիզեալներուն յատկացուելու համար։ Ժողովը որոշեց այդ տոմսերը բաշխել, դրելով միեւնոյն ատեն թաղական խորհուրդներուն, որպէս զի իրենց թաղին մէջ, ղրկուած տոմսակներու փոխարժէքները հաւաքելով փութացնեն Պատրիարքարան։

Ասկից առաջ գաւառային քանի մը վիճակներ խնդիրքներ ներկայացուցած էին Պատրիարքարան, իրենց առաջնորդներուն եպիսկոպոսացման մասին։ Խառն Ժողովը այդ խնդրանքները նկատողութեան առնելով՝ որոշեց հաղորդել այդ վիճակներուն որ, որ եւ է առաջնորդի մը եպիսկոպոսացման արտօնութիւն տալէ առաջ, խոստմնագիր մը որոշուած է ստորագրել տալ եպիսկոպոսացողին, որպէս զի յիշեալը եպիսկոպոսութեան ատիճանին բարձրանալէ վերջ, կապուած ըլլայ այն վիճակի պաշտօնին, որուն վրայ եպիսկոպոսացած է. իսկ հակառակ պարագային արտօնուած չըլլայ այդ վիճակէն դուրս ելլելու։

Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ յարաբերական կարգ մը գործերով։

Սանասարեան վարժարանի խնամակալութիւնը երէկ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ նորէն վարժարանի տեղափոխութեան խնդրով զբաղեցաւ։ Տեղւոյն վրայ կատարուած քննութիւններէն խնամակալութիւնը հասկցած է որ Սանասարեան վարժարանին Խարբերդ փոխադրուիլը շատ արդիւնաւոր ծրագիր մը չէ. հետեւաբար կը մտածուի թէ վարժարանը կրնայ Սեբաստիոյ Ս. Նշան վանքին մէջ հաստատուիլ, որուն մէկ տեղեկագիրն ալ, իր շրջակայքերով պատրաստուած ըլլալով, խնամակալութեան երէկուան նիստին մէջ նկատողութեան առնուեցաւ։ Արդէն Սեբաստիայէն ալ մանրամասն տեղեկագիր մը հասած է, զոր խնամակալութիւնը խոստացած է մանրամասն կերպով նկատողութեան առնել եւ միեւնոյն ատեն չնորհակալութիւն յայտնած։ Խնամակալութեան յառաջիկայ նիստին կը սպասուի որ վերջնական տնօրինութիւն մը ըլլայ Սանասարեանի տեղափոխութեան խնդրին նկատմամբ։

×

Խաղիւղի Գալֆեան որբանոցի նորակազմ տիկնանց խնամակալութիւնը, ինչպէս գրած էինք, երէկ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ գումարեց իր անդրանիկ նիստը։ Ներկայ էին տիկնայք Բրբ Աղասեան, Սըրբուհի Կ. Գարակէօզեան, Իսկուհի Փափազեան եւ Էլիզա Տէր-Ցարութիւնեան։ Բացակայ անդամուհիները նախապէս արդէն յայտնած են իրենց հաւանութիւնը, ընդունելու համար առաջարկուած պաշտօնը։ Ս. Պատրիարքը որ նախագահեց Սանասարեանի խնամակալութեան, պահ մը նախագահեց նաեւ Գալֆեան որբանոցի տիկնանց խնամակալութեան նիստին։ Ն. Սրբազնութիւնը ծանոյց անդամուհիներուն իրենց պաշտօնը, եւ իր գոհունակութիւնը յայտնեց փրայօժար ընդունած ըլլալնուն համար դիրութեան այս յարկին օժանդակութիւնը եւ հրաւիրեց որ չխնայեն իրենց աշխատութիւնը, ջանքը եւ խնամքը այս հաստատութեան բարւոյն համար, յայտնելով միեւնոյն ատեն թէ արդէն անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնուած են եւ բարեկարգութեան ճամբուն մէջ սկսած է դրուիլ գործը՝ իր զանազան պարագաներովը։ Որբանոցի խնամակալութեան կողմէ տեղեկութիւններ տրուեցան որբանոցի նիւթական եւ ուսումնական վիճակին վրայ։ Խնամակալութիւնը ինչ ինչ խորհրդակցութիւններ կատարեց եւ հարկ դատեց տեսնել հանդուցեալ Սրբուհի մայրապետին կտակագիրը, իր պաշտօնավարութեան մէջ հիմնական ծրագիր մը ունենալու համար եւ որոշեց յառաջիկայ հինգշաբթի նորէն գումարուիլ, ամբողջ անդամուհիներուն ներկայութեանը իր գիւանը կազմելով աշխատութեանց ձեռնարկելու համար։

×

Երէկ պատրիարքարանի մէջ գումարուեցաւ Կրօն. Ժողովը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։ Բացակայ էին Գրիգորիս եւ Վահրամ եպիսկոպոսները եւ Սեբէան աւագ քահանան։ Ժողովը զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.—

Մուշի, Աղթամարի, Շապին Գարահիսարի, Զմկածաղ առաջնորդարանները լքեալ կիներու ցուցակները եւ խնդիրները ներկայացուցած էին Պատրիարքարան։ Ժողովը անհրաժեշտ դատեց ամբողջին համար զիմումը ընել Ս. Կաթողիկոսին, եւ խնդրել այդ լքեալ կիներու մասին վերջնական անօրինութիւն մը։

Խոզակի Հայերուն Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ վրայ ձեռնադրուած Մամբրէ քհնյ. Զամալիկեան Խարբերդի Հիւսէյնիկ գիւղին մէջ առանց Զարսանճագի առաջնորդին հաւանութեան քահանայագործել դացած ըլլալով, Զարսանճագի Առաջնորդ Կորիւն վ. կը խնդրէր անոր վերադարձը իր գիւղը։ Ժողովը որոշեց յանձնարարել Խարբերդի Պատր. Փոխանորդին՝ որ ստիպէ յիշեալ քահանան իր գիւղը վերադառնալու համար։

Խարբերդի Պատր. Փոխանորդը եւ Ակնայ Կրօն. Ժողովը Յովհաննէս Մըրոյեանի ամուսնական խնդրոյ մասին տեղեկագիրներ ղրկած ըլլալով, Ժողովը նկատի առաւ զանոնք եւ հարկ համարեց յանձնել Խարբերդի Խառն Ժողովոյ՝ կատարել վերջնական քննութիւն մը այդ խնդրոյն մասին։ Ասկէ զատ Ժողովը զբաղեցաւ 10ի չափ զանազան ամուսնական խնդիրներով։

×

Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդին հաստատութեան պատրիարքական կոնդակը ղրկուեցաւ։

×

Ի Նպաստ Գալֆեան որբանոցի, զակազաններու կողմէ Իսկիչէհիրի մէջ հաւաքուած է 190 ղրշ. որ ղրկուելով Ս. Պատրիարքին յանձնուած է։ Նոյն նպատակաւ Ս. Պատրիարքին ղրկած են նաեւ Պետրոս էֆ. Խրաանճեան 2 ոսկի, Տոքթ. Յակոբ Սիմոնոֆ 1 ոսկի, Պետրոս էֆ. Մոմճեան 1 ոսկի եւ տիկին Նուրիցա Գ. Մասխառեան 1 ոսկի։

×

Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Ստեփան. նոս Սրբազան, Պոլսէն իր պաշտօնատեղին մեկնելէ առաջ այցելած է նաեւ Գալֆեան որբանոցը, որուն տարեկան նպաստներով կ'օժանդակէ։ Ստեփաննոս Սրբազան երկու բարեսէր անձերէ խոստում առած է, ըստ պաշտօնակցի մը, գորգ եւ ջերմոց մը նուիրելու նոյն հաստատութեան։

×

Կարինէն Պատրիարքարան կը հաղորդուի թէ եկեղեցիին նորոգութիւնը աւարտած ըլլալով, նպաստող բարերարներու ննջեցեալոց համար պատարագ մատուցուեր է նոյ. 3 կիրակի օրը։

×

Կարապետ էֆ. Դարագաշ՝ որ արդէն մէկ քանի տարիներէ ի վեր ծերուհիւանդոց վիճակի մը մէջ կը գտնուէր, կը ցաւինք հաղորդելու որ նախորդ երեկոյ նոր ուսելի զօրաւոր կաթուածի հարուածի՝ մը ենթարկուեցաւ։ Կարապետ էֆ Դարագաշ պետութեան մատուցած է կարեւոր ծառայութիւններ եւ իբր լեղուագէտ, բանասէր ու հաշուագէտ խիստ յարգուած անձնաւորութիւն մըն է։ Անցեալները Ֆրանսական կառավարութիւնն ալ Կարապետ Դարագաշի ծառայութիւնները գնահատելով, Պատուոյ Լէգէոնի ատիճանը նուիրած էր։

×

Եգիպտոսէ կը հաղորդուի թէ հոն կը սպասուին Մենելիք թագաւորին ոսկերչապետ Տիար Յակոբ Պաղտասարեան եւ թագաւորական տան մատակարարապետ Տիար Նիկողոս Խաչատուրեանի անդրանիկ որդի Տիար Զաւէն Խաչատուրեան, որոնք Եղիսաբէթն պիտի մեկնին Եւրոպա ու հոն կարեւոր գնումներ պիտի կատարեն Մենելիք կայսեր յանձնարարութեան համեմատ եւ անոր հաշուոյն։

×

Ինչպէս ասկից առաջ ալ հաղորդած էինք, Ս. Պատրիարքը յառաջիկայ կիրակի Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Խաղիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մէջ եւ անկից ալ Գալֆեան որբանոցը այցելելով աչքէ պիտի անցընէ նորաշէն մատուռը։

Իրենց Բարիզէն վերադարձին, Զէլիքեանները իրենք ընակիլ ուզեցին իրենց տան մէջ, այս պատճառաւ վարձակալները, եւրոպացի ընտանիք մը, ելած էին արդէն։

* * *

Ահա այս տունին մէջ էր, Զէլիքեան Սարգիսի մանասեենեակին մէջ, որ տեղի կ'ունենար այն տեսարանը, այն ընթերցումը եւ այն խօսակցութիւնը՝ զորս ասկէ առաջ պատմեցինք արդէն։

Այդ մանասեենեակն ալ ո՛չ նուազ չքեղ էր քան տան միւս մասերը, թէեւ հոս աւելի պարզ եւ լուրջ բան մը կը տիրէր։

Վարազդիրները կանանչի զարնող դոյն մը ունէին, եւ մատենադարան մը կար սենեակին մէկ կողմը՝ որ կազմուած եւ ոսկեզօծ փիրքերով ճոխացած էր։ Պատերէն վար կախուած էին մէկ քանի վարպետներու գլուխ գործոց նկարները։

(Շարունակելի) ՇԵՐԱՄ

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (6)

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼԻՆ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Գ. ՄԱՍ

Գ.

ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Եւ սակայն, այդ քսանրհինգ տարիներու ընթացքին մէջ, Տիկին Զապէլին դէմքը օ՛չ իսկ վայրկեան մը դադրած էր տարտամ այլ անբացատրելի մելամաղձութիւն մը ունենալէ։

Իր սպաննուած մօրը յիշատակն էր արդեօք որ կը խռովէր զինքը շարունակ, իր աչքին առջեւ բերելով միշտ այն սարսափը՝ զոր զգացած էր իրեն ծնունդ տուող դիակին ի տես։

Դժուար էր ընդունիլ ասիկա։

Ամէնէն ներոյժ ցաւերն իսկ մէկ քանի վայրկեան հանդիսատ կը թողուն մեզ։ Բարերար Նախախնամութիւն մը կ'ուզէ որ մոռացումը դայ սպիացընէ բարոյական տանջանքը, ինչպէս որ բալասանը կը սպիացնէ վէրք մը։

Մնաց որ, Պ. Սթէֆան Ժէռառ կը յիշէր թէ իր ամուսնութենէն առաջ, երբ տիկին Մանիկ չէր մեռած դեռ, տխուր մելամաղձութիւն մը դրօշմուած էր Զապէլին դէմքին վրայ։

Եւ Պ. Ժէռառ ճիշտ անկէ ի վեր է որ կը զարմանար այդ փոփոխութեան վրայ։

Իր նոր ծանօթացած ատեններուն, Զապէլ ոչինչ ունէր իբր տխուր դէմքին վրայ. բայց հետզհետէ կը տեսնէր որ անոր զուարթութիւնը կը փախչէր եւ հակառակ իր ուրախ երեւնալու ճիգերուն, Զապէլ միշտ թաքուն մտահոգութիւն մը ունէր։

Այս բանը օ՛չ միայն Ժէռառ նըշմարած էր, այլ եւ Զէլիքեաններն ալ, եւ սա մեկնութիւնը տուած էին ատոր թէ՝ իրենց աղջիկը իրապէս կը սիրէր Սթէֆանը։

Ի՞նչ կար պահուըտած այդ յամառ եւ անխօս վշտին ներքեւ, վիշտ՝ զոր Զապէլին դիմագիծերը կը մատնէին, եւ որուն մասին ան կը մերժէր նոյն իսկ ամենաիրար բացատրութիւն մը տալ։

Զէլին կրնար հասկնալ։

Երկու պղտիկներ, մէկը մանչ եւ միւսը աղջիկ, փոխադարձ եւ հաւատարիմ սիրոյ մը պտուղը, արդէն եկած էին տունին մէջ զուարթութիւն մը մտցնելու եւ եթէ ոչ ջնջած, բայց գէթ մեղմացուցած էին քիչ մը այն խորհրդաւոր տխրութիւնը՝ որ կ'արտայայտուէր շարունակ իրենց մօրը դէմքին վրայ, որպէս թէ յաւիտենական սգաւորը ըլլար ան։

1878ին Սթէֆան Ժէռառ, յիսունը վեց տարեկանին հասած այն ատեն, մեծ հարստութեան մը տէր, երջանիկ կ'ապրէր իր կնոջ, իր տղոց եւ անոնց հետ։

Իսկ Տիկին Զապէլ, ինչպէս ըսինք, այն ատեն քսաներեք տարուան էր։ Իրենց երկու աղաքներէն Ժողովիը՝ քսան տարեկան էր, իսկ օրլուիզ՝ տասնըութը։ Կատարեալ առողջութեան տէր եւ օժտուած դեղեցկութեամբ մը՝ որ աչքի կը զարնէր, երկուքն ալ հաւատարապէս սիրելի էին իրենց ծնողացը, որոնք կը պաշտէին զանոնք։

Ամէնքն ալ՝ ամէն բան, այդ հանդարտիկ ընակարանին մէջ, կ'ըսէին թէ անխաթար երջանկութիւն մը կար հոն, անհուն խաղաղութիւն մը, եւ գուշակել կու տային փայլուն ապագայ մը՝ ինչպէս որ եղած էր արդէն անցեալը։

Բայց, ափսո՛ս, ամէնէն դեղեցիկ պատուղներուն մէջն է որ կրծող որդերը լոյն կը դնեն միշտ։

Եթէ ներս մտնենք տունէն, չփոխ վարանինք հաստատելու թէ այս արտաքուստ անատգիտ եւ ամէնէն հանդարտ ընտանիքը իր ծոցին մէջ կը պահէ մաշեցնող գաղտնիքներ։

Այս ընակարանին ամէն կողմը մեծավայելուչ հարստութիւն մը կը տեսնուի։ Ամենուրեք, թանկագին օթոցներ, շքեղ, մետաքսեայ եւ դամասկեան կերպասէ վայրագոյրներ, ծածկոյթներ եւն.։ Թիկնաթոռներ՝ ոսկեզօծած փայտերով, աթոռներ՝ թաւիշներով ծածկուած, պարսկական դորգեր, պատերէն վար կախուած հաղուագիւտ պատկերներ, ամէնքն ալ հակայ զուարներու փոխարէն գնուած։

Բազմաթիւ սպասաւորներու ցըրուած սենեակները, նրբանցքները, բակը, խոհանոցը, պատրաստ են իրենց տէրերուն հրամանները ստանալու եւ կամ ծանուցանելու թէ հիւրեր եկած են։

Սանասարեան վարժարանի խնամակալութիւնը երէկ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ նորէն վարժարանի տեղափոխութեան խնդրով զբաղեցաւ։ Տեղւոյն վրայ կատարուած քննութիւններէն խնամակալութիւնը հասկցած է որ Սանասարեան վարժարանին Խարբերդ փոխադրուիլը շատ արդիւնաւոր ծրագիր մը չէ. հետեւաբար կը մտածուի թէ վարժարանը կրնայ Սեբաստիոյ Ս. Նշան վանքին մէջ հաստատուիլ, որուն մէկ տեղեկագիրն ալ, իր շրջակայքերով պատրաստուած ըլլալով, խնամակալութեան երէկուան նիստին մէջ նկատողութեան առնուեցաւ։ Արդէն Սեբաստիայէն ալ մանրամասն տեղեկագիր մը հասած է, զոր խնամակալութիւնը խոստացած է մանրամասն կերպով նկատողութեան առնել եւ միեւնոյն ատեն չնորհակալութիւն յայտնած։ Խնամակալութեան յառաջիկայ նիստին կը սպասուի որ վերջնական տնօրինութիւն մը ըլլայ Սանասարեանի տեղափոխութեան խնդրին նկատմամբ։

×

Խաղիւղի Գալֆեան որբանոցի նորակազմ տիկնանց խնամակալութիւնը, ինչպէս գրած էինք, երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ գումարեց իր անդրանիկ նիստը։ Ներկայ էին տիկնայք Բրբ Աղասեան, Սըրբուհի Կ. Գարակէօզեան, Իսկուհի Փափազեան եւ Էլիզա Տէր-Ցարութիւնեան։ Բացակայ անդամուհիները նախապէս արդէն յայտնած են իրենց հաւանութիւնը, ընդունելու համար առաջարկուած պաշտօնը։ Ս. Պատրիարքը որ նախագահեց Սանասարեանի խնամակալութեան, պահ մը նախագահեց նաեւ Գալֆեան որբանոցի տիկնանց խնամակալութեան նիստին։ Ն. Սրբազնութիւնը ծանոյց անդամուհիներուն իրենց պաշտօնը, եւ իր գոհունակութիւնը յայտնեց փրայօժար ընդունած ըլլալնուն համար դիրութեան այս յարկին օժանդակութիւնը եւ հրաւիրեց որ չխնայեն իրենց աշխատութիւնը, ջանքը եւ խնամքը այս հաստատութեան բարւոյն համար, յայտնելով միեւնոյն ատեն թէ արդէն անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնուած են եւ բարեկարգութեան ճամբուն մէջ սկսած է դրուիլ գործը՝ իր զանազան պարագաներովը։ Որբանոցի խնամակալութեան կողմէ տեղեկութիւններ տրուեցան որբանոցի նիւթական եւ ուսումնական վիճակին վրայ։ Խնամակալութիւնը ինչ ինչ խորհրդակցութիւններ կատարեց եւ հարկ դատեց տեսնել հանդուցեալ Սրբուհի մայրապետին կտակագիրը, իր պաշտօնավարութեան մէջ հիմնական ծրագիր մը ունենալու համար եւ որոշեց յառաջիկայ հինգշաբթի նորէն գումարուիլ, ամբողջ անդամուհիներուն ներկայութեանը իր գիւանը կազմելով աշխատութեանց ձեռնարկելու համար։

×

Երէկ պատրիարքարանի մէջ գումարուեցաւ Կրօն. Ժողովը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։ Բացակայ էին Գրիգորիս եւ Վահրամ եպիսկոպոսները եւ Սեբէան աւագ քահանան։ Ժողովը զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.—

Մուշի, Աղթամարի, Շապին Գարահիսարի, Զմկածաղ առաջնորդարանները լքեալ կիներու ցուցակները եւ խնդիրները ներկայացուցած էին Պատրիարքարան։ Ժողովը անհրաժեշտ դատեց ամբողջին համար զիմումը ընել Ս. Կաթողիկոսին, եւ խնդրել այդ լքեալ կիներու մասին վերջնական անօրինութիւն մը։

Խոզակի Հայերուն Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ վրայ ձեռնադրուած Մամբրէ քհնյ. Զամալիկեան Խարբերդի Հիւսէյնիկ գիւղին մէջ առանց Զարսանճագի առա

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդարանի Ազգային Պատրիարքարանի

Ցառաջիկայ հինգշաբթի օր, Նոյեմբեր 21, տոն ըլլալով «Ընծայման Ս. Աստուածածնի երից տաց ի տաճարն» եւ կիւրակէ՝ կը ծանուցուի Արժանաշնորհ քահանայից եւ ժողովրդեան թէ նոյն օրն կատարուելիք նշանագրական գործողութիւնք յաջորդ, Նոյ. 22, ուրբաթ օր պիտի կատարուին։ (ԿՆԻՐ)

18 Նոյ. 1902

Ցաւօք կը ծանուցանենք թէ «Արեւելք» լրագրի խմբագիր Յարութիւն էֆ. Սանտալճեանի մայրը, Տիկին Սոֆի Սանտալճեան, որ բաւական ժամանակէ ի վեր հիւանդ էր, երէկ առտու կնքեց իր մահկանացուն։ Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր, ժամը 9ուկէսին, Օրթագիւղի եկեղեցւոյն մէջ։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Պոլսոյ Ազգային (Էնկիւրի) Նախագ անուանուեցաւ Շարքէոյի Նախորդ Նախագ Իզզէթ էֆ։ Ընթերցիրի (Էսքիրնէ) Նախագ՝ Նովի Բաղարի Նախորդ Նախագ Ատուլլահ էֆ.։ Մէյրիի (Այտըն) Նախագ՝ Մարզուանի Նախորդ Նախագ Ատպիւլհադդ Խալիս էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Թընդանօթարանի ժողովոյ անդամներէն Ցարութի Սամի փաշայի։ Բ. Օսմանիէ՝ Հալէպի տէֆթէրտար Զիհնի էֆ.ի։ Դ. Օսմանիէ՝ Տէօյչէ Պանքի տնօրէնութեան քարտուղար Պ. Զիպէֆի։ Բ. Շէֆգատ՝ գերմանական հիւանդանոցի տնօրէնուհի քոյր Մարի Ցրիցի։

ՇԲԱԴՐԱՄ.—Լիյագաթի ոսկի շքանշան տրուեցաւ Նէճմի կառավարիչ Թալիպ փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ

Վեհ. Սուլթանին առաջադրութիւնն է օսմ. երկիրներուն ամէն կողմը ապահովութեան ու անդորրութեան պահպանումը, օսմ. հպատակներուն ամէն մէկ դասակարգին եւ ամէն մէկ անհատին ընդհանուր կրթութեան եղանակէն ու բարգաւաճման օրէնքներէն օգտուելով հետզհետէ աւելի բարօրութեան վիճակ մը ձեռք ձգելը, եւ դատարաններուն մէջ արդարութեան ու բոլոր վարչական շրջանակներուն մէջ գործառնութեանց կանոնաւոր կերպով կատարուիլը։ Կայսերական այս կենսական տառաջադրութեանց հետեւանքը ըլլալով, այս անգամ, Բումէլիի նահանգներուն մէջ, խաղաղութեան ու անդորրութեան պահպանման համար Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ տրուեցան քանի մը որոշումներ եւ հաստատուեցան Կայս. Իրատէով։— Կուսակալներուն պարտականութիւնները պիտի ճշտուին։ Ոստիկան-զինուորները, պէտք եղած համեմատութեամբ, պիտի առնուին Իսլամներէն եւ Քրիստոնեաներէն, որոնք, ընտրութեան ժամանակ, ըստ օրինի երդում պիտի ընեն։ Իսլամներէն ոստիկան-զինուորներ եղողներուն մէջ նախապեծար պիտի համարուին անոնք որոնք զինուորական ծառայութեան մէջ գտնուած են եւ իրենց այդ ծառայութեան միջոցին ո՛ եւ է կերպով չեն պատժուած. իսկ ատենցմէ դուրս, թէ՛ Իսլամներէն եւ թէ Քրիստոնեաներէն ոստիկան-զինուորութեան ընտրելիները պէտք է պատուաւոր մարդիկ ըլլան ու դատապարտութիւն կրած չըլլան երբեք։ Ոստիկան-զօրաց պետերուն ու սպաներուն, ոստիկանութեան տնօրէնին եւ ոստիկանական գումիսէրներուն պաշտօնի փոփոխութիւնը, հրաժարեցուցիչը եւ ընտրութիւնը, պիտի կատարուին կուսակալներուն ալ համաձայնութեամբը։ Ոստիկանական գումիսէրները եւ հասարակ ոստիկանները նոյնպէս պիտի առնուին թէ՛ Իսլամներէն եւ թէ Քրիստոնեաներէն եւ իրենց ընտրութեան ատեն ըստ օրինի պիտի երդնուն։ Իրենք ալ ո՛ եւ է դատապարտութիւն չկրած ու պատուաւոր անձեր պիտի ըլլան։ Պէտք է որ նաեւ անպատճառ թուրքերէն գրել կարդալ գիտնան։ Իսլամներէն անոնք որոնք այս պայմանները կը գոհացնեն եւ զինուորական ծառայութեան մէջ ալ գտնուած են, նախամեծար պիտի համարուին միշտ ուրիշներու վրայ։ Բուլմէլիի նահանգներուն մէջ հանրային չինութեանց, երկրագործութեան եւ ճարտարարուեստական հաստատութեանց յառաջդիմութեան եւ հանրային կրթութեան աւելի տարածումի գտնելուն նկատմամբ պէտք եղածը պիտի խորհին կուսակալները, բայց իրենց իրը օգնական պիտի տրուի նաեւ մէյմէկ հանր. Շինութեանց տնօրէն։ Տուրքի փոխարէն գործաւորները ճամբաներու շինութեան աշխատցնելու դրութիւնը պիտի գործադրուի միշտ, բայց միւս կողմէ, իւրաքանչիւր նահանգի ընդհանուր հասոյթին % 5ը հանրօգուտ շինութեանց պիտի յատկացուի։ Ցիսուն եւ լիսունէ աւելի տուներէ կազմուած գիւղերուն մէջ ուր վարժարան չկայ, պիտի բացուին նախնական վարժարաններ. դաւառակներուն մէջ պիտի բացուին նախնական եւ երկրորդական (Ռիւշտիյէ) վարժարաններ, իսկ դաւառներու եւ նահանգներու կեդրոններուն մէջ նախնական եւ քանի մը նախապատրաստական (Իսատի) վարժարաններ։ Այս բոլոր կրթական հաստատութիւններուն մէջ դասաւանդութիւնները պիտի կատարուին կրթական նախարարութեան կողմէ պատրաստուած ծրագիրներու համաձայն։ Իւրաքանչիւր նահանգի Մէարիֆի տուրքին երկու երրորդը պիտի յատկացուի նոյն նահանգին հանրային կրթութեան ծախքերուն, իսկ մէկ երրորդը՝ Մայրաքաղաքի բարձրագոյն վարժարաններուն։ Այն նահանգներուն մէջ ուր չկան հանր. կրթութեան ու երկրագործական տնօրէններ, այդ կարգի մէյմէկ պաշտօնեայ պիտի յատկացուի։ Իսկ վարչական գործոց կանոնաւորապէս կատարման համար նահանգներու կեդրոնական գաւառակներուն գործերը տեսնելու պաշտօնը ունեցող մէյմէկ գայմագամութիւն պիտի հաստատուի իւրաքանչիւր նահանգի կեդրոնին մէջ։ Նահանգներուն օտար գործերը կուսակալներու պատասխանատուութեան տակ կը գտնուին միշտ, բայց այդ մասին, կուսակալները իրենց իրը օգնական պիտի ունենան նաեւ, ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ ընտրուած օտար գործոց տնօրէններ ու թարգմաններ, որոնք միջազգային իրաւանց, դաշնագրութեանց տրամադրութիւններուն եւ արտաքին գործառնութեանց հըմուտ պիտի ըլլան։ Օտար գործոց տնօրէններուն եւ նահանգներու թարգմաններուն՝ իրենց պաշտօնին գործադրութեանը համար պէտք եղած բաներուն ծանօթ ըլլալը՝ նախապէս պիտի հաստատուի արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ։ Նահանգներուն մէջ կուսակալները ուշադրութիւն պիտի ընեն որ պաշտօնեայ ընտրուող անձերը պատուաւոր մարդիկ ըլլան, եւ, ատկէ զատ, միութիւարբիներուն, կուսակալի օգնականներուն, մէջթիւպճիներուն եւ գայմագամներուն ընտրութիւնը պիտի կատարուի, քաղաքային պաշտօնատարներու ընտրութեան յանձնաժողովին ներկայացուած թուղթերուն համաձայն քննութիւն կատարուելէ եւ կուսակալներուն կարծիքը առնուելէ վերջ միայն։ Այն ամէն տեղերը ուր օրինական դատարաններ չկան դատարաններու կազմութեան օրէնքին համաձայն դատարաններ պիտի հաստատուին, եւ անդամներու ընտրութեան համար մինչեւ հիմա գործածուած դրութիւնը չնչուած է։ Դատարաններու անդամները պիտի ընտրուին դատական նախարարութեան կողմէ, կէսը իսլամ եւ կէսը քրիստոնեայ ըլլալու պայմանաւ։ Դատարանի այդ անդամները պէտք է ըլլան պատուաւոր եւ դատական սպարէզին մէջ յառաջացած մարդիկ։ Կայս. իրաւարանական վարժարանէն շրջանաւարտները նախամեծար պիտի համարուին միշտ։ Գաւառակներուն մէջ Հուզուզի եւ Ճէղայի գործերը վարելու պաշտօնը ունեցող նախնական դատարանները,—ինչպէս կ'ըլլայ գաւառներուն եւ քանի մը գաւառակներու մէջ,— Ճէղայի եւ Հուզուզի դատավարութեանց համար երկու մասերու պիտի բաժնուին։ Այդ երկու ճիւղերէն Հուզուզիները նախկիններու նախագահութեան տակ պիտի մնան, իսկ Ճէղաներուն համար Ատլիյէէն մէյ մէկ նախագահ, ընդհ. դատախազի օգնական, եւ հարցաքննիչ դատաւոր պաշտօնի պիտի կոչուին։ Դատարանները անկախ են եւ ո՛ եւ է միջամտութենէ զերծ,—այս օրէնքը պիտի հաստատուի Բումէլիի նահանգներուն մէջ, եւ դատարաններուն կողմէ տրուած վճիռները ընդհանուր քննիչի մը եւ կուսակալներուն կողմէ պիտի հաղորդուին դատական նախարարութեան, ինչպէս անոր պիտի հաղորդուին նաեւ դատական պաշտօնեաներու կողմէ օրինաց հակառակ վարմունքները։ Դատական նախարարութիւնը անմիջապէս պիտի հրամայէ կա՛մ պաշտօնէ հրաժարեցնել այդ կարգի անձերը ու դատի տակ առնել զանոնք, եւ կամ պէտք եղած քննութիւնները կատարելով պաշտօնեաներուն զեղծումը հաստատելէ վերջ պաշտօնանկ ընել զանոնք եւ դատի ենթարկել. բաներ՝ զորս կուսակալները միայն իրաւունք պիտի ունենան ընելու։ Ասոնցմէ զատ Բումէլիի նահանգներուն համար պիտի կարգուի վէղիրութեան ատիճանով ընդհանուր քննիչ մը, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ. — Ա. — Բոլոր այս կարգադրութեանց գործադրութեան հսկել։ Բ. —Եթէ չգործադրուած կէտեր գտնուին, անմիջապէս զեկուցանել կուսակալներուն եւ յետոյ խնդիրը հաղորդել Բ. Դրան։ Գ. —Քննել նահանգներուն քաղաքային եւ ելմտական գործերը եւ վարչական ուրիշ ճիւղերը, եւ եթէ բարենորոգման կարօտ խնդիրներ կան, դարձեալ Բ. Դրան տեղեկագրել։ Դ. — Պաշտօնեաներուն հրաժարեցուցումը կուսակալներուն հետ խորհրդակցութեամբ կատարել եւ հարկ եղածները պատկանեալ դատարաններու առջեւ դատի տակ առնել. իսկ անոնցմէ կայս. Իրատէով պաշտօնի կոչուածներուն տեղ նորերուն ընտրութիւնը տեղեկագրել Բ. Դրան։ —Ընդհանուր քննիչը իր այս պաշտօնին գործադրութեան մէջ քաղաքային ու վինուորական պաշտօնեաներ պիտի ունենայ իրը օգնական։ Վերջապէս Բ. Դրան մէջ կազմուած է յանձնաժողով մը, նախագահէ մը եւ երեք անդամներէ բաղկացեալ, որ պիտի քննէ, կուսակալներուն կողմէ վերոյիշեալ պայմաններուն գործադրութեան եւ ընդհանուր քննիչին քննութեանցը նկատմամբ Բ. Դրան ըլլալիք զեկուցումները, պէտք եղած խնդիրներուն նկատմամբ պիտի թղթակցի կուսակալներուն եւ ընդհանուր քննիչին հետ եւ որոշումները չուտով պիտի հաղորդէ Մեծ-Եպարքոսութեան։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Բումէլիի նահանգներուն քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշա երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ ներքին գործոց նախարար Մէհմտուհ փաշայի, Մեծ-Եպարքոսութեան խորհրդական Թէվֆիգ փաշայի եւ ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Ցուստ պէյի հետ։

*** Պարսկական եւ անգլիական դեսպանները երէկ Բ. Դրան մէջ տեսակցութիւններ ունեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԻՖԹԱՐ ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՄԷՋ.— Երէկ իրիկուն ալ Կայս. Պալատան մէջ տրուած իֆթարին ներկայ գտնուեցան Կայս. անձնապահ զօրաց դունդին հրամանատար միւշիր Բէուֆ փաշա, քննիչ յանձնաժողովոյ անդամ միւշիր Ցազլը փաշա, զինուորական ծախքերու վերատեսուչ Հասան փաշա, Պետական Խորհրդոյ քաղաքային ճիւղէն Ալեքսանտր Քարաթէոդորի փաշա, հանգստեան թոչակի անտուկներուն տեսուչ Նուրի պէյ, կրօնական տեսուչ Զիվէր պէյ, Բերայի միութեսարքի Համտի պէյ, Լոզոֆէթ պէյ, ոստիկանութեան տնօրէն Մազհար պէյ եւ ուրիշ բազմաթիւ քաղաքային ու կրօնական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։

*** Երէկ դիւղեր իֆթար տրուեցաւ նաեւ Կայս. Բ. կիսարաժնէն քանի մը վաշտ զինուորներու։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ.—Երէկ դիւղեր ժամը երկուքուկէսին ատենները Պէյլէրպէյի Բիւրլիճէ ճատտէսին վրայ, հանդուցեալ հաճի Բիֆաթ էֆ.ի ժառանգորդներուն պատկանող տան վերի յարկէն հրդեհ ծագեցաւ։ Իւսկիւտարի թաղապետական ջրհանկիրները անմիջապէս հրդեհին վայրը փութալով մարեցին։ Միայն այդ տունը այրեցաւ։ Ապահովագրուած չէր։

*** Դարձեալ երէկ գիշեր, ժամը հուկէսին, Զէնկէլքէօյի մէջ, Հավուզ պաշը/ըսուած տեղը, մուհաճիր Օսման աղայի տունը այրեցաւ, լամբարի մը շրջելուն հետեւանքով։

*** Եէմիշ Իսկէլէսիի վրայ, պողոտաճառ Մուսթաֆայի խանութը, զոր վարձքով բռնած էր, բռնկեցաւ երէկ գիշեր, լամբարի մը իյնալուն պատճառաւ, բայց քանի մը խանութներ միայն այրելէ վերջ կարելի եղաւ մարել։

ՊՈԼՍՈՅ չուէյտական դեսպանը իր կառավարութենէն ստացաւ Ա. կարգի «Էթուալ Բոլէռ» պատուանշանը։

ԲԱՄԱՋԱՆԻ միջոցին Քաղաքապետութեան պաշտօնեաները ժամը 6ին գործի պիտի երթան, 10ին դադնալու պայմանաւ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ Սենդ Ջեյմս կազէթ լրագիրը իր վերջին թիւերուն մէկուն մէջ շատ գովաբանական տողեր հրատարակած է օսմ. բանակին համար, որ վերջերս ա՛նքան քաջութեամբ ջախջախեց պուլկար ապստամբները Բումէլիի մէջ։

*** Մալիսմաթի մէջ կը կարդանք. Ռումանական լրագիրներ ըսելէ վերջ թէ Պուլկարիոյ ներքին վիճակը շատ խառնաշփոթ է, առեւտրական գործառնութիւնները դադրած եւ իշխանապետութեան անդորրութիւնը ու ժողովուրդին հանգիստը վրդովուած է, կ'աւելցնեն թէ, Պուլկարներուն ապստամբական շարժումները զիրենք թշուառութեան միայն մատնած են։

ԱՒՍՏԵՒՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԽՈՒՄԲԸ.—Ռումանիոյ Կարոլ թագաւորը անցեալ օր ընդունեց՝ Դանուբի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն վիճակը ուսումնասիրելու պաշտօն ստանձնած աւստեւհունգարական ճարտարագործական մասնախումբին անդամներէն եօթը հոգի։

*** Աւստրիական մասնախումբը առջի օր մայրաքաղաքս հասաւ։ Ղալաթիոյ քարափին վրայ ընդունուեցաւ ռուսական դեսպանատան պաշտօնատարներուն, արեւելեան երկաթուղիներու տնօրէն Պ. Կրօսի կողմէ եւ ն.։ Մասնախումբին անդամները Բերա Բալասի պանդոկը իջան եւ աւստրիական վարչութեանց զանազան այցելութիւններ տուին։ Այցելեցին նաեւ Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ քարափները, ինչպէս նաեւ արեւելեան երկաթուղիները։ Երէկ առտու Հայտարփաշա երթալով, դիտեցին նաւահանգիստին շինութիւնները։ Յետոյ մասնաւոր կառախումբով Հերէքէ երթալով, գորգերու վաճառատունը այցելեցին։ Երէկ իրիկուն ներկայ գտնուեցան աւստրիական դեսպանին կողմէ ի պատիւ իրենց տրուած հացկերոյթին, որուն մասնակցեցան նաեւ աւստրիական գաղութին երեւելիներէն ոմանք։ Աւստրիական Լոյդի գործակալութիւնը այսօր կէս օրին սեղան մը պիտի տայ մասնախումբին։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՔԻՆ մէջ այս իրիկուն կը տրուի 11րդ դիւանագիտական երեկոյթը, — Soirée Diplomatique, — նոր յայտագրով ու նոր artisteներով։

«ԷՖԹԱԼՈՅՈՍ» ի սրահին մէջ Հէյալի ներկայացում կայ այս գիշեր։ Ժամանցը թէ՛ խնայողական եւ թէ հաճելի է չափազանց։ Ճաշէն վերջ պէտք է կանուխ դիմել ետեւները չմնալու համար։

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ զօրացուցիչ եւ առողջարար գինի խմել, պէտք է փութաք գնել

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԳԻՆԻՆ

Որ տարալուծուած է քիմիագէտ Տօքթ. Ծանոյի պէյի կողմէ եւ բազմաթիւ բժիշկներէ յանձնարարուած։ Փորձերը մինչեւ հիմա հաստատած են անմխիթարի յատկութիւնները, ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ԳԻՆԻՆ, որ կը գտնուի Գուրչունլու խան, Ղալաթիա, թիւ 19. Սվաճեան վաճառատուն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՑՍՕՐՈՒԱՆ

ԱԹԻՆԷ, Հոկտ 3.—Կը ծանուցուի թէ Պ Տէլեանիս պաշտօն ստանձնած է անմիջապէս կազմելու նոր դահլիճը։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Դիւանագիտական ընդհանուր շարժում մը մօտալուտ է։ Պ. Նովիքովիչ միայն պիտի մնայ Բեռերպուրկ։ Արմատական կուսակցութեան վերակազմութիւնը չատ դժուար կը թուի, Պ. Բայիչի մրցակցութենէ դուրս գտնուելուն համար։

ԲԱՐԻԶ.— Պետական խորհուրդին վերջին որոշման համաձայն, պաշտօնական թերթը հրամանագիր մը կը հրատարակէ, որով իրը զեղծանող յանցաւոր կը նկատուին 74 եպիսկոպոսներ, բողոքագիր մը հրատարակած ըլլալնուն համար։

ԲԱՐԻԶ.—Ուրիշ հրամանագիր մը դադրեցուց Պրզանսոնի, Ամիէնի, Օռլէանի, Սէէզի եւ Նիսի եպիսկոպոսներուն տարեթոշակը։

ՀՌՈՄ.—Իտալական 1903 տարւոյ ելմտացոյցի ծրագիրը 40 միլիոնի հասոյթի նուազում մը կը յայտնէ։

ՊՐԻՍԷԼ.—Բազմաթիւ ֆրանսական միաբանութիւններ արտօնութիւն ստացան Պէլճիքայի մէջ հաստատուելու։

ՊԷՐԼԻՆ. — Ռայխսթակը ընդունեց Պ. Քարտորֆի այն առաջարկութիւնը՝ որ կը ձգտի փակելու Խորհրդարանի կանոնագրին վիճաբանութիւնը։ Ասկից զատ յայտարարեց նաեւ, 45ի դէմ 198 ձայնով թէ՝ ընդունելի է Քարտորֆի առաջարկը, որ կ'ընդունի ամբողջութեամբ՝ մաքսային սակացոյցի ծրագիրը։ Յետոյ վիճաբանութիւններ ունեցաւ մաքսային սակացոյցի օրինագծին Ա. յօդուածին առաջին հատուածին վրայ։ — Քարտորֆի առաջարկութիւնը՝ ի մասին սակացոյցին ամբողջութեամբ ընդունուելուն, նոր վիճաբանութեանց տեղի տուաւ յետոյ խորհրդարանի կանոնագրութեան վրայ։ Ռայխսթակը զանազան քուէարկութիւններ կատարած ըլլալով այս մասին, ընկերվարականները ադմուկ յարուցին նորէն, քուէարկութիւն մը ապօրէն յայտարարելով մանաւանդ։ Վիճաբանութիւնը յետաձգուեցաւ վերջապէս վաղուան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մարքոնիի տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ մէկ քանի օրէն անթել հեռագրի պաշտօնական վերջին գիծը պիտի հաստատուի Սիտնէյէն Բոլտպու։

ԲԱՐԻԶ. — Ծերակոյտը ընդունեց այն հեռագիրը՝ որ կը ձգտի լրացնել ընկերութեանց օրէնքը։

ԱԹԷՆՔ.—Ընտրութեանց պաշտօնական դասակարգութիւնը՝ հետեւեալ արդիւնքը կը պարունակէ.—Տէլեանիսթներ՝ 82, Թէոթէխիսթներ՝ 75, Զայիմիսթները՝ 56։ Մնացածը անընտրոյդ տարբերութիւններէ կը բաղկանայ։ Դահլիճը տակաւին քանի մը օր պաշտօնի վրայ պիտի մնայ, ընթացիկ գործերը վարելու համար։

ՀՌՈՄ.—Երեսփոխանական ժողովին մէջ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթթի, պատասխանելով հարցումի մը՝ որ կը վերաբերէր կառավարութեան բռնած դիրքին՝ հանդէպ Սոմալիներու երկրին մէջ պատահած ծանր դէպքերուն, յայտարարեց թէ իտալական կառավարութիւնը ընդունած է, Անգլիոյ խնդրանքին վրայ, որ այս վերջինը կատարէ իր գործողութիւնները պատահականօրէն, իտալական ազդեցութեան ներքեւ իյնող հողին վրայ։ Դալով Իտալիոյ դիրքին, այս երկիրը, ըսաւ Պ. Բրինէթթի, կարելի եղած ամէն ջանք ի գործ պիտի դնէ, արդիւնելու համար զէնքի մաքսանենգութիւնը, եւ ասկա ո՛չ միայն որովհետեւ մենք պարտաւորութիւններ ունինք կատարելիք զորս Պրիւսէլի պայմանագրութիւնը կը հարկադրէ մեզ ընել, այլ եւ որովհետեւ մենք գիտենք թէ առով ծառայութիւն մը մատուցած պիտի ըլլայինք Բրիտանական կառավարութեան, որուն հետ համաձայն ենք մենք, եւ կ'ուզենք պահել ամէնէ՛ն բարեկամական եւ ամէնէն անկեղծ յարաբերութիւնները։

ՈՒԱՇԻՆԳՏՈՆ.— Պատգամաւորը, զոր այսօր կարդաց խորհրդարանին մէջ նախագահ Ռուզվէլտ, կը յայտարարէ թէ՝ պէտք չէ սակացոյցի բարեփոխումներով առաւելութիւններ չնորհել օտար ներածմանց վրայ, եւ թէ առեւտրական դաշնագիրներու փոխադարձութեան օրէնքը փափաքելի բան մըն է։ Յետոյ խորհուրդ կու տայ իրաւարարութեան դիմել՝ քան պատերազմի։ Ամերիկեան ամէն պետութիւն, ըսաւ, պարտի իր պարտականութիւնները կատարել հանդէպ օտար երկիրներու։ Այս պարագային մէջ, ո՛չ մէկ պետութիւն ո՛ եւ է վախ չպիտի ունենայ օտար միջամտութենէ մը։ Մընրոէի վարդապետութիւնը պէտք է որ զերազոյն սկզբունքը ըլլայ ամերիկեան քաղաքականութեան։ Ոչ մէկ ամպ կը մթագնէ հորիզոնը. ամէն պարադային սակայն, զօրաւոր նաւատորմի մը գոյութիւնը անհրաժեշտ է։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ. 2 դեկտ. Ֆրանսա եւ Գերմանիա համաձայնութեամբ որոշեցին իրենց զօրքերը Շանկայէն հանել յառաջիկայ փետրվարին։

ԲԱՐԻԶ.—Սէլէլէն կը հեռագրեն թէ Քօրէայի դանլիճը հրաժարական տուած է։

ՀՌՈՄ. — Իտալիոյ կառավարութիւնը թոյլատրեց Անգլիոյ, Պէնատիս զօրք ցամաք հանել՝ զինուորական գործողութիւնները դիւրացնելու համար։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՄԵԾ. ԳԱՌՆԻԿ ԷՖ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ, Նիկոմիդիա. — Մեր վերջին նամակին պատասխանը դեռ չստացանք. անհամբեր կ'սպասենք. փութացուցէք։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Օսմանեան թուղթերը երէկ իրիկունէն ի վեր սկսան նորէն վրայ դնել եւ քոնսոլիտը որ երէկ իրիկուն 30 դրչ. 4 փարա գոցուած էր, այս առաւօտ 14 փարա բացուեցաւ. նոյնպէս եւ երկաթուղին։ Անգլ. քոնսոլիտը քիչ մը ինկած է, իսկ Ֆրանս. Ռանդը տակաւ կը մնայ։ —Ղալաթիոյ սակարանին մէջ Օսմ. քոնսոլիտին վրայ բաւական գործառնութիւններ կ'ըլլան, գիները միշտ հաստատ բռնուելով։

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓԻ ՎՐԱՅ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

ԼԱ ՊԷԼ ԺԱՌՏԻՆԻԷՌ

23, Կալաթա, Գարաֆէյ, Շիշլիի բրամուէյի կայարանին դէմ, 23

Այն հաստատութեան մէջ կը գտնուին ամէնաընտիր կերպասով շինուած ձեւաւոր պատրաստ հագուստներ, ամէնքն ալ խիստ չափաւոր գիներով, որովհետեւ տէրը, Պ. Լուիզոբուլօ, 24 տարիէ ի վեր շատ ծախելու սկզբունքը իրագործած է։ Կը գտնուին նաեւ մանչ եւ աղջիկ տղոց համար ամէն տեսակ զլխարկներ։ Զբաղուելու եղանակին համար մասնաւորաբար ընտիր հագուստներ եւ բալթոներ հասած են եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՋՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՍՕՖԻԱ

Դրամագուխ, Պահեստ եւ Երաշխաւորութեան կումար

ՖՐԱՆՔ 7,500,000

Դրամատուն Ընկերութեան ի Թուրքիա

ԳԻՂՏԻ ԼԻՈՆԷ

Ընկերութիւնը ընդարձակուած Գաւառներու մէջ Գործակալներ կը ՓՆՏՌՈՒԻՆ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ կ. ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Ճէտիս խան, թիւ 1—2.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԻ

ՏԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գին 100 փարա

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 19 Նոյ.		
Օսմ. Գոն. Սէռի Դ. Օ.Ո.	30	04
Ամէնէն բարձր գին »	30	04
» վար գին »	29	36
Բուլմէլի երկաթ. Ֆր.	115	75
Ամէնէն բարձր գին »	115	75
» վար գին »	115	25
Թրանզիտ »	133	—
—		
8 օրուան Քոնսոլիտ	290	—
8 » Երկաթուղի	1	50
ԲԱՅՈՒՄ, 20 Նոյ.		
Օսմ. Գոն. Սէռի Դ, Օ.Ո.	30	13
» ժամ 5ին «	30	13
Բուլմ. երկաթուղի Ֆր.	117	25
» » ժամ 5ին »	117	12
—		
Թագադ Թիւրք Ռէնթ	15	25
Մէկսիքէթ, Սէռի A	—	—
» » B	—	—
Պանգ տը Մէթէլին	8	50
Ագիոն տէ Թրամուէյ	5	52
Ֆուրիսանս	1	32
Սօսիէթէ տ'Ասիւրանս	3	82

Սօս. Օթ. տը ֆիլ է տէթ	19	—
Ագոսին Գոմմերսիալ	1	40
Թոպագօ Գորքորէզն	0	09
Անթրբրիսիկ ժէնէրալ	0	7
Ճնաուլու Երկաթ. Ագս.	11	42
» » Սէռի A	520	—
» » B	515	—
Պանգ տը Սալոնիք Ագս.	164	—
3% Հէլլէնիք 1881	214	—
Զանգ Նասիոն. Ցուն.	418	—
Լորիւմ	73	—
Թրանզիտ	132	—
Պոլսոյ Քարափի Ընկ.	492	—
Տէրքօզի Ջրի Ընկ.	259	—
Թրամուէյի Ընկ.	487	—
Բրէտի Ֆոնսիէ Լիժիր.	264	50
—		
ՓՈՒԱՆԱԿԱԴԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	108	1/8
» » » չէք	109	12
Բարիզ » »	23	17
» » » չէք	23	—
Պերլին անտակոտ չէք	18	4
Իտալիա Աւտրիական	21	81
—		

Դրամ. ԸՆԹԱՑՔԸ		
Անգլ. Ոսկի	110	02
20 Ֆրանգնոց	87	25
20 մարքնոց	107	10
Ռոլ. Էմբէրիալ	90	—
Քրիմիզ	51	09
Մէճիտիէ արծաթ	106	—
Մէճիտիէ քսանարդ	100	25
Մէճիտիէ մանրուք	103	15
Մէճիտիէ	104	20
Բուլգարի արծաթ	68	20
Շիլին	109	10
Ֆր. արծթ. Ֆրնս.	87	—
» » բուլգարական.	86	—
» » իտալական.	83	—
Ռէալ Ճիլա	09	—
Բուլգարի թղթադրամ	8	59
Ֆլորին »	9	07
Մարք »	107	20
Տրաքմի »	37	10
Անգլ. ոսկի »	109	30
Ֆրանս. » »	87	20
Բուլգարական. » »	87	—
Պուլկ. » »	86	30
Իրար. » »	85	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

Բարիզ, 19 Նոյմ.		
3% Ֆրանկն.	99	27
3½ % »	98	55
Օսմ. Գոն. D	27	92
Ռուս. Երկ.	120	—
Օսմ. Ռէժի	357	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	586	—
Օսմ. Մարքա	466	—
Օսմանիէ	466	—
Քրէտի Լիոնէ	—	—
5% Իտալական	103	35
Սպանիական արտաքին	83	65
Թէմկէքի փոխառութ.	467	—
Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ երկ.	282	—
Գասպա երկթ.	380	—
Թրանզիտ Գոն.	132	50
Զէք Լոնտոնի վրայ	25	15

Լոնտոն, 19 Նոյմ.		
Անգլ. Գոն.	92	87
Օսմ. Ռնթթ B	54	50
» C	30	63
» D	27	63
Օսմ. Պանգա	13	37
Իժիբոսէն Իւնիֆիկ	10	25
Տօմինիալ	104	75
Ա.յոլնի երկաթուղի	14	—
Դասպա »	88	50
3% Հելլէնական 1881	42	
Ռանթ »	32	—
Մոնորոլ »	44	—
Պուլկար 1888 6%	92	—
Թրանզիտ Գոն.	05	25
Փոխառթ. Բարիզի վրայ	25	35
—		

Վիեննա, 19 Նոյմ.		
Ռուս. երկթ.	111	50
Օսմ. Ռէժի	330	—
Փոխն. Լոնտոնի վրայ	239	50
—		
Գրիբսկ, 19 Նոյմ.		
Ռնթթ Օսմ. Սէռի D	27	70
Ռուս. երկաթուղի	118	—
—		
Գերլին, 19 Նոյմ.		
Ռուս. երկաթուղի	121	20
Բուպլի (100ը)	216	12
Փոխ. Լոնտոնի վրայ	20	26
—		

ՖԷՆԻՔՍ ՕՓԹԻՔԷՆ
ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎԱՅԻՆ
ԿԱՅԱՆ, ԱՐԱՆՁՆԱՇԵՆՔԻՆԵՐՈՒ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Գլխաւոր Հաճախարան՝ Բերայ Բուռնայի Բաղամ

Ֆէնիքս Օփթիքէն Լոնդոնի ամենամեծ եւ լաւագոյն նիւթերով կազմուած գործիքներու, եկն. եկն.

ՊՈՍՏՈՐ ՀԵԾԵԼԱՆԻՆԵՐ

մանաւանդ արեւելքի Հայոց պարագաներուն համար

ՄԱՆՈՒԱԼ ՕՓԹԻՔԱՅԻ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՎ

Հեծելանիւեր առ Լոնդոնի Գրոգրեսիոն Ֆրանսիական եւ Գերմանական գործարանաց

Մեծ մրցեալաց հեծելանիւեր եւ յարակից ամէն տեսակ հեծելանիւի կազմածներու, լաւագոյն տեսակներ, օգտակար գործիներու, եկն. եկն.

ԲԻՔԻՐ ՓԱՓԱՋԵԱՆ
Բերայ Բուռնայի Բաղամ

Մեծ մրցեալաց հեծելանիւեր եւ յարակից ամէն տեսակ հեծելանիւի կազմածներու, լաւագոյն տեսակներ, օգտակար գործիներու, եկն. եկն.

ՊՈՍՏՈՐ ՀԵԾԵԼԱՆԻՆԵՐ

մանաւանդ արեւելքի Հայոց պարագաներուն համար

ՄԱՆՈՒԱԼ ՕՓԹԻՔԱՅԻ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՎ

Հեծելանիւեր առ Լոնդոնի Գրոգրեսիոն Ֆրանսիական եւ Գերմանական գործարանաց

Կ. ԳԱՐՈՒՄԱՆ ԵՒ Ց. ԽԱՍԳՈՒԼԵԱՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Գալատա, Գալաթի Գարագ, ձեւայ գրեր խանին կից, թիւ 40
ԱՁԻՒ ԹԷՅԻ
ԱՄԷՆ ԹԷՅԻ
ԹԷՅԻ ԸՆՏԻՐ ԽԱՌՆՈՒՄՆԵՐՈՎ
ԵՒ ԱՅԼԱԶԵՒ ԹԷՅԻ ԽԱՌՆՈՒՄՆԵՐՈՎ ԵՒ ԳԻՆՈՎ
ՍԱՄՈՎԱՐԻ-ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՆՈՎ
ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ-ՏԵՍԱԿԱՆ
ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ ԵՒ ԳԻՆՈՎ
Գալատայի Գարագ, Գալաթի Գարագ, Գալաթի Գարագ
ՄԱՐՄԱՐԵ